

Foto: Øystein Heggdal

Avtale på plass med minkprodusenter

I fjor høst vedtok den danske regjeringa å avlive alle mink i Danmark, for å hindre at koronaviruset smittet mellom mennesker og mink, noe som potensielt kunne ha gitt flere koronavirus-mutanter og vanskeliggjort utvikling av en vaksine mot viruset. Nå er avtalen for erstatning på plass mellom Danmarks minkprodusenter og regjeringa. Totalt vil nedleggelsen av minkproduksjonen koste danske skattebetalere opp til 26 milliarder kroner. Minkprodusentene får erstatning for ti års framtidig drift, og de får penger for å sanere og rive anleggene. Bare taksering av eiendommene er anslått til å koste nesten 140 millioner kroner.

Ikke kontroll på fugleinfluensa i Sverige

Svenske jordbruksmyndigheter meldte i slutten av januar at utbruddet av fugleinfluensa H5N8, fortsatt ikke er under kontroll. Siden november har det vært fem bekreftede tilfeller av fugleinfluensa i svensk fjørfenæring.

ANNONSE

GJØDSELPUMPER
FOR ENHVER
DRITTJOPP!

JÆRBU

Ekstrautstyr!
Trådløs fjernstyring!

Pumper tilpasset de fleste forhold.

Ole G

Nord-Varhaug & Co a-s

Telefon 51 79 35 50
www.jaerbu.no

Foto: Inga Greipåland

KLIMADATA: De nye erosjonsrisikokartene fra Nibio baserer seg på en ny modell med lokale klimadata.

Nye erosjonskart fra Nibio

Viser mange steder lavere risiko for flateerosjon.

TEKST: Hege Ulfeng, rådgiver i Nibio

EROSJON I januar lanserte Nibio to nye erosjonsrisikokart, som viser estimert risiko for både flateerosjon og drågerosjon på jordbruksareal. De nye kartene baserer seg på en ny modell med lokale klimadata.

– Vi er veldig fornøyde med at vi nå har kart som gjenspeiler den økte kunnskapen om vannerosjon, forteller NIBIO-forsker, Sigrun Hjalmsdottir Kværnø, som ledet arbeidet med å tilpasse den nye modellen til norske forhold.

KARTENE BESKRIVER to ulike erosjonsprosesser, flateerosjon og drågerosjon, i hvert sitt kart. Overflatevann kan flytte jordpartikler, og når dette skjer jevnt fordelt over hele jordet, kalles det flateerosjon. Når vannet begynner å grave i søkk og forsenkninger, kalles det drågerosjon.

– Noen blir overrasket. I flere områder beregner den nye modellen nemlig lavere risiko for flateerosjon enn det som vises i det gamle kartet. Endringene er størst i Innlandet, men også i Trøndelag og deler av Viken er det store forskjeller.

Endringer i både modell og datagrunnlag gir endringer i beregnet erosjonsrisiko. Risikoen øker når jordsmonnet blir vannmettet, og vannet begynner å renne av på overflata. Hvor mye jord vannet river med seg, avhenger av vannmengde og vannhastighet, hellingsgrad, hellingslengde og jordas evne til å motstå vannets krefter.

KLIMADATAENE SOM BENYTTES i den nye modellen, er antakelig den største forbedringa. Månedlig avrenning blir simulert ved bruk av lokale døgnverdier for nedbør, lufttemperatur og fordamping. Viktige prosesser som tele, snøsmelting og skorpedannelse er også med.

Modellen estimerer årlig jordtap per dekar, forårsaket av flateerosjon, og resultatene fra modellen har blitt kontrollert mot faktiske målinger på sju forsøksfelt.

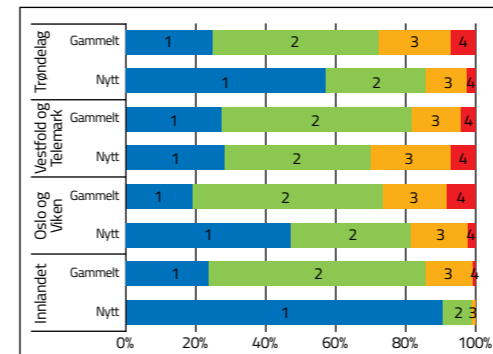
– Modellberegningene har stemt godt overens

med målingene fra forsøksfeltene. Dette er en god indikasjon på at vi nå gjør riktige beregninger enn før, forsikrer prosjektlederen.

Det er flere årsaker til at den nye modellen viser lavere erosjonsrisiko, blant annet er bruk av digital høydemodell en forandring som har ført til lavere tall for hvor bratte arealene er. Det fører igjen til lavere erosjonsrisiko. I det tidligere kartet brukte man i tillegg en gjennomsnittlig hellingslengde på 100 meter. Nå benyttes reelle hellingslengder fra en høydemodell. Også dette gir endringer i beregnet erosjonsrisiko.

Kartene finnes på kilden.nibio.no ■

Arealfordeling av erosjonsrisikoklasser

LAVERE RISIKO: Den nye modellen gjør at ganske store områder i Viken, Innlandet og i Trøndelag får lavere risiko for erosjon.

HENGSLA: High tensile-gjerdet er hengsla og kan leggjast på bakken.

GÅR FORT: Eit kvarter tar det å reise opp det 300 meter lange gjerdet.

HT Gjerde har utvikla nedleggbara gjerder

Ut med ein bolt i hengsla på kvar jordfaste påle, og vips så kan du leggje gjerdet flatt om vinteren og enkelt reise det igjen om våren.

TEKST: Dag Idar Jøsang, dag@norsklandbruk.no FOTO: HT Gjerde

GJERDER I snørike område kan gjerder vere ei stor utfordring. Det same kan det vere for skiløparar på tur. På sine føredragsturnear om gjerder og gjerding har Ragnar Vikingstad fått mange spørsmål om temaet, og nå har gründeren av HT Gjerde lansert eit nedleggbart gjerde.

– Me fekk ei konkret utfordring frå grunneigarar i Åbødalen i Sauda, og der har me testa ut vår løysing, fortel han.

UTFORDRINGA I ÅBØDALEN er at det gjerne kan komme fem til seks meter snø om vinteren. Men både før og etter at dei store snømengdene har lagt seg, herjar vinteren med gjerdene med frost og tining om ein annan. Grunneigarane ville gjerne ha eit gjerde dei kunne leggje ned om vinteren, utan at dei fekk problem med at nettinga krølla seg.

Løysinga blei å bruke strekkfast netting, som blir spikra permanent til pålen, og montere ei solid hengsla på kvar jordfaste påle.

HAUSTEN 2019 MONTERTE Vikingstad eit 300 meter langt, nedleggbart gjerde i kupert terreng. På grunn av terrenget måtte han bruke 19 jordfaste pålar, mens han berre ville ha brukt ni viss det var på ein rett og fin strekning. Elles blir

det brukt tynnare trepålar som ikkje er lengre enn nettinghøgda, til å halde nettet utstrekkt heile tida. Når ein skal leggje ned gjerdet, blir det gjort med å dra ein bolt ut av hengsla og dytte gjerdet over ende. Å reise gjerdet, er ein jobb for ein person.

– Det krevast berre ei kraft på fem til kilo når ein skal reise gjerdet igjen, og er enkelt for ein person. Når stolpen er oppe, er det berre å sette i låsebolten. Gjerdet blei reist på eit kvarter, fortel Vikingstad.

EIT NEDLEGGBART GJERDE skal helst vere i rett linje. Om gjerdet var ein kilometer langt, ville Vikingstad ha delt det i to.

– Det er vanskelegare å montere eit nedleggbart gjerde med vinkel på, men det er mogleg. Då må ein bruke start-stopp.

I kupert terreng må han bruke anker og vaier for å trekke gjerdet ned i dumpene, slik han også gjer med vanlege gjerder. Prisen for eit nedleggbart gjerde, er nå ein halv gong dyrare enn eit vanleg gjerde. Det har kosta å utvikle konseptet.

– Etter kvart som me får opp produksjonen, vil prisen gå ned, seier Ragnar Vikingstad. ■